

Van : college van burgemeester en wethouders
Datum : 23 april 2019
Portefeuillehouder(s) : Burgemeester
Portefeuille(s) : Jeugdparticipatie
Contactpersoon : F. van der Weg
Tel.nr. : 8294
E-mailadres : weg.f@woerden.nl

Onderwerp:

Kinderraad en jeugdparticipatie

Kennisnemen van:

Het idee van D66 om in Woerden een kinderraad te installeren en het besluit van het college om dit idee niet over te nemen. Wel wordt er een vervolg gegeven aan het in 2018 uitgevoerde onderzoek over opgroeien in Woerden, uitgevoerd door Stichting Alexander.

Inleiding:

Tijdens de raadsinformatiebijeenkomst op 7 december 2017 gaf The Missing Chapter Foundation een presentatie over het opzetten van een Raad van Kinderen in de gemeente. Dit op uitnodiging van toenmalig D66-raadslid Ruud Niewold. Na de presentatie zijn er geen concrete acties afgesproken, maar is het onderwerp wel op de Lange Termijn Agenda geplaatst. Een aantal maanden later zijn er door D66 opnieuw vragen gesteld over het instellen van een kinderraad. De burgemeester heeft daarop toegezegd de raad middels een RIB te informeren over het al dan niet opzetten van een kinderraad in Woerden.

Wat is een kinderraad?

Op 7 december 2017 maakte de gemeenteraad kennis met de mogelijkheden van participatie door kinderen in de basisschoolleeftijd 8-12 jaar d.m.v. een Raad van Kinderen, ondersteund door The Missing Chapter Foundation. Met een Raad van Kinderen denken kinderen structureel mee over strategische en maatschappelijke vraagstukken. Kinderen beschikken over een originele, creatieve denkkraft, die besluitvormers kan inspireren en helpen bij het bedenken van oplossingen waar zij zelf niet goed uitkomen. Kinderen leren hun rechten te gebruiken en leren vaardigheden als meningsvorming, onderzoeken, overleggen en presenteren. Een Raad van Kinderen is geen eenmalig initiatief, maar is structureel van aard. Thema's waar de kinderraad over meedenkt, hoeven niet per se typische kinderonderwerpen te zijn. Kinderen kunnen ook meedenken over onderwerpen als milieu, armoede, verkeer en afval, veiligheid, echtscheidingen, gezondheid et cetera.

Aanbod The Missing Chapter Foundation

The Missing Chapter heeft bij meer dan 75 organisaties een Raad van Kinderen geïnstalleerd. In 2017 zijn zij gestart met een aantal pilots om ook gemeenten met een kinderraad te laten werken. De eerste ervaringen uit de pilot zijn positief. Het traject om met ondersteuning van The Missing Chapter een Raad van Kinderen te installeren ziet er globaal als volgt uit:

- De gemeente gaat een commitment aan voor minimaal 3 jaar en stelt een projectleider aan.
- De gemeente bepaalt zelf de samenstelling van de Raad van Kinderen. Pagina 2 van 3
- Vervolgens gaat de gemeente aan de slag met het 6-stappenplan:
 - Dilemma: de gemeente formuleert een strategisch dilemma

- Presentatie: de gemeente bespreekt dit dilemma met de Raad van Kinderen.
- Onderzoek: Raad van Kinderen doet onderzoek naar het dilemma.
- Dialoog: Raad van Kinderen presenteert haar bevindingen en gaat met het College van B&W en/of de Gemeenteraad in gesprek.
- Reactie: de gemeente reageert op de adviezen.
- Voortgang: de gemeente en de Raad van Kinderen blikken terug en kijken vooruit naar een volgend dilemma.

The Missing Chapter biedt in deze periode coaching en advies aan de projectleider. Daarnaast werkt Missing Chapter mee met het opstellen van een jaarverslag, waarin alle resultaten van het hele traject beschreven staan. Jaarlijks wordt de Raad van Kinderen van een organisatie/gemeente beloond met een Award. Deelnemende gemeenten/organisaties worden lid van de Raad van Kinderen community in Nederland. Kosten voor dit traject zijn €24.000,- per jaar voor een periode van 3 jaar. Daarna moet de Raad van Kinderen dusdanig zijn ingebed in de organisatie dat ondersteuning van The Missing Chapter niet meer nodig is.

Jongerenparticipatie in Woerden

In Woerden wordt er op verschillende manieren aandacht besteed aan jongerenparticipatie. Schoolklassen komen geregeld een kijkje nemen bij de gemeente en de raad heeft de mogelijkheid om The Game te organiseren, waarbij kinderen een dag kunnen ervaren hoe het is om in de gemeenteraad te zitten. Naast het reguliere inwonersinitiatieven budget, is er jaarlijks is ruim € 2.000,- beschikbaar voor het realiseren van initiatieven van jongeren. De burgemeester brengt regelmatig bezoeken aan basisscholen om te vertellen over de gemeente(raad).

In 2018 ontwikkelden jongerenwerk, voortgezet onderwijs en een aantal fractie-/raadsleden en -assistenten in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen een lesprogramma over de lokale politiek. Dit programma eindigde met een dag in de raadzaal, waar jongeren hun beste ideeën voor Woerden presenteren. Het beste idee werd daadwerkelijk uitgevoerd. Dit programma wordt mogelijk in de toekomst herhaald.

In 2018 werd bovendien door Stichting Alexander een onderzoek uitgevoerd onder jongeren, over hun leefwereld en wat zij belangrijk vinden in het opgroeien in Woerden. Uitkomsten uit dit onderzoek worden meegenomen in beleid en uitvoering. Het onderzoek is opgenomen in de bijlage bij deze RIB.

In 2019 vindt er een vervolg op dit onderzoek plaats, waarbij we door Defence for Children (kosteloos) geadviseerd worden over het meer structureel inbedden van jongerenparticipatie in beleid- en uitvoeringsprocessen.

Kernboodschap:

Kernboodschap:

Het college hecht veel waarde aan het includeren van kinderen en jongeren bij het maken van beleid en het nemen van besluiten. Daar zijn echter andere, minder kostbare en arbeidsintensieve manieren voor te bedenken dan het installeren van een Raad van Kinderen door The Missing Chapter. Daarnaast ziet het college nog een aantal haken en ogen:

- Een optie is om gezamenlijk met het basisonderwijs een kinderraad op te zetten. Het college merkt op dat er vanuit het onderwijs geen signalen zijn dat hier behoefte aan is. Bovendien wordt er al zeer regelmatig een beroep gedaan op het basisonderwijs als het gaat om maatschappelijke thema's. Het college betwijfelt daarom of er bij basisscholen voldoende animo is om een dergelijke samenwerking aan te gaan.
- The Missing Chapter biedt gedurende drie jaar ondersteuning aan de projectleider. Daarna moet de kinderraad structureel zijn ingebed in de organisatie. De ervaring leert dat het veel inzet vergt om een raad van kinderen levend te houden. Tot een aantal jaar geleden had Woerden een jongerenraad, maar bij gebrek aan enthousiaste jongeren is deze opgeheven. Het college vreest dat met een kinderraad hetzelfde zal gebeuren, investeringskosten en –tijd ten spijt.
- Samenhangend met vorig punt, vraagt het instellen van een kinderraad veel ambtelijke capaciteit. Niet alleen bij de start –als er nog begeleiding vanuit The Missing Chapter is, maar iedere keer dat de kinderraad zich over een beleidskwestie gaat buigen, en ook tussentijds (werven van kinderen, contacten met scholen, ophalen van beleidskwesties, voorbereiden en begeleiden van het traject etc.) is veel ambtelijke inzet nodig. In de huidige bezetting, binnen de prioriteiten van het coalitieakkoord en in de huidige begroting ziet het college hiervoor geen ruimte.
- Bereik en representativiteit: een kinderraad representeert altijd maar de mening van een klein deel van de Woerdense kinderen, en vaak zijn dit de kinderen die van huis uit al meer meekrijgen over

- meedoen in de samenleving, lokale politiek en belangenbehartiging.
- Uit het onderzoek van Stichting Alexander blijkt dat jongeren er niet veel voor voelen om structureel betrokken te worden bij (veelal abstract) beleid d.m.v. een jongerenraad. Liever denken zij op incidentele basis mee over onderwerpen die er voor hen echt toe doen en die concreet genoeg zijn, zodat zij direct het effect van hun inzet merken.

Het college is daarom van mening dat kinderen en jongeren beter op andere manieren kunnen worden betrokken bij beleidsvorming. Dit kan bijvoorbeeld door eens in de zoveel tijd een onderzoek uit te laten voeren zoals dat in 2018 door Stichting Alexander gedaan is. Maar nog belangrijker: het jongerenwerk, uitgevoerd door Buurtwerk, is constant in gesprek met jongeren en zorgt ervoor dat relevante informatie, thema's en ideeën aan de gemeente worden teruggekoppeld. Het jongerenwerk begeleidt jongeren met ideeën bovendien om die ideeën zelf tot uitvoering te brengen. Zoals aangegeven wordt er aan het onderzoek van Stichting Alexander in 2019 een vervolg gegeven samen met Defence for Children. Uit dat traject volgen uiteraard nog meer oplossingen voor het structureel betrekken van jongeren bij beleid en uitvoeringsprocessen. Tot slot juicht het college initiatieven vanuit het onderwijs om een bezoek te brengen aan de gemeente(raad) en/of om in samenwerking met de gemeente projecten op te zetten rondom lokale politiek of concrete vraagstukken uit de samenleving van harte toe, en zal deze dan ook zeker blijven ondersteunen.

Financiën:

Er zijn geen financiële consequenties.

Ter illustratie:

- het installeren van een Raad van Kinderen met ondersteuning van The Missing Chapter zou €24.000,- per jaar kosten voor een periode van 3 jaar.
- Binnen het sociaal domein is in de huidige begroting structureel zo'n €2.000,- beschikbaar voor het realiseren van eigen initiatieven van jongeren.

Vervolg:

Conclusies uit het in 2018 door Stichting Alexander uitgevoerde onderzoek onder jongeren worden meegenomen in beleid en uitvoering. In 2019 vindt er een vervolg op dit onderzoek plaats, waarbij we door Defence for Children (kosteloos) geadviseerd worden over het meer structureel inbedden van jongerenparticipatie in beleid- en uitvoeringsprocessen.

Bijlagen:

- Onderzoek 'Opgroeien en groeien in Woerden', Stichting Alexander (2018) geregistreerd in Corsa onder 19.008182

De secretaris,

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer

Opgroeien en groeien in Woerden

**Jongeren aan het woord over gezond en veilig
opgroeien in Woerden**

Auteurs

Nickey de Haan

Nikki van de Klundert

Co-auteurs

Tarik Pehlivan

Publicatienummer 338

© **Stichting Alexander**

Amsterdam, november 2018

In opdracht van

Gemeente Woerden

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Onderzoeksopzet en respondenten	4
2.1	Onderzoeksopdracht en vraagstelling.....	4
2.2	Onderzoeksmethoden	4
2.2.1	Straatinterviews	5
2.2.2	Panelgesprekken.....	5
2.2.3	Jeugdconferentie	6
2.3	Werving en respons	6
3	Jongeren aan het woord.....	7
3.1	Algemene indruk gemeente Woerden	7
3.2	Vrije tijd en talentontwikkeling	7
3.3	De sfeer in de buurt & thuis.....	8
3.4	Onderwijs en toekomst.....	9
3.5	Gezondheid en hulp bij vragen en problemen	12
3.6	Participeren & inspraak.....	14
4	Slotbeschouwing.....	16
4.1	Een arbeids- en stagemarkt die voor iedereen toegankelijk is	16
4.2	Een plek om elkaar te ontmoeten	16
4.3	Maak gemeente, jeugdbeleid en beleidsmakers zichtbaar voor jongeren.....	17
4.4	Benader jongeren actief en ga op flexibele wijze met hen in gesprek	17

1 Inleiding

In de eerste helft van 2018 is in opdracht van de gemeente Woerden het project "Opgroeien en groeien in Woerden: Perspectieven van jeugdigen op een investeringsagenda voor jeugdigen in de gemeente Woerden" uitgevoerd door Stichting Alexander. Aanleiding voor dit onderzoek is onder andere de ambitie van de gemeente Woerden om een gemeente te zijn waar jeugdigen gezond en veilig kunnen opgroeien en waar zij zich kunnen ontplooien tot zelfredzame bewoners. Daarnaast willen zij jongeren betrekken bij de investeringsagenda JONG en om jeugdparticipatie in Woerden te versterken.

"Opgroeien en groeien in Woerden" is een actiegericht participatief onderzoeksproject. Hierin is met behulp van straatinterviews, panelgesprekken en een jeugdconferentie onderzocht wat de perspectieven en ervaringen zijn van jeugdigen in Woerden, Harmelen, Zegveld en Kamerik. Het onderzoek is specifiek gericht op jeugdigen in de leeftijd van 12 tot en met 23 jaar op de domeinen vrije tijd en talentontwikkeling, de sfeer in de buurt & thuis, onderwijs en toekomst, gezondheid en hulp bij vragen en problemen en participeren & inspraak.

In deze rapportage beschrijven we het onderzoeks- en participatieproces, alsook de resultaten van het onderzoek.

2 Onderzoeksopzet en respondenten

2.1 Onderzoeksoopdracht en vraagstelling

Het onderzoek 'Opgroeien en groeien in Woerden' wordt uitgevoerd om samen met jeugdigen helder te krijgen wat vanuit hun perspectief van belang is voor een Woerdense jeugdagenda die hen ondersteunt om zich verder te ontwikkelen als individu (de jeugdige zelf) en als lid van hun gemeenschap (de jeugdige in relatie tot gezin, school en samenleving), en optimaal te participeren. De volgende onderzoeksvraag stond daarom centraal:

Wat betekent het voor jeugdigen om op te groeien in Woerden, en wat hebben zij nodig om zich optimaal te ontwikkelen en te participeren in hun eigen omgeving?

2.2 Onderzoeksmethoden

Om perspectieven van jeugdigen op de onderzoeksthema's te verkrijgen, is in dit onderzoek gebruik gemaakt van drie verschillende methodes van kwalitatief onderzoek: 1) straatinterviews, 2) panelgesprekken en 3) een jeugdconferentie. Deze combinatie van

methoden verhoogt de geldigheid van de onderzoeksresultaten. Tevens biedt het jeugdigen van verschillend pluimage verschillende mogelijkheden om hun mening te geven: kortdurend en persoonlijk, of verdiepend tijdens een langer durend panel of participatief onderzoek. Hiermee wordt een diverse groep jeugdigen aangesproken om te participeren in het onderzoek.

2.2.1 Straatinterviews

Een straatinterview is een gestructureerd kort face-to-face gesprek dat vaak letterlijk op straat plaatsvindt. Een serie straatinterviews duurt doorgaans een dagdeel en een interview varieert van vijf tot vijftien minuten.

Onderzoekers van Stichting Alexander zijn in april en mei 2018 in de gemeente Woerden de straat op gegaan om bij het station, bij activiteiten, op schoolpleinen en in winkelgebieden in gesprek te gaan met jeugdigen. Deze gesprekken zijn gevoerd met behulp van een itemlijst die in overleg met de opdrachtgever is opgesteld aan de hand van de genoemde domeinen en aandachtspunten in de investeringsagenda.

Voor deze straatinterviews is ook contact gelegd met buurt- en jongerenwerk en andere relevante partijen. We zijn zoveel mogelijk bij bestaande activiteiten of plekken waar bewoners komen aangesloten.

2.2.2 Panelgesprekken

Een panelgesprek is een groepsgesprek met maximaal acht tot tien deelnemers. Het duurt anderhalf tot twee uur en is geschikt om dieper in te gaan op ideeën en meningen over een bepaald onderwerp te inventariseren. De toon en sfeer zijn informeel maar geconcentreerd. Het gesprek wordt opgenomen en uitgewerkt.

Aan de hand van de resultaten uit de straatinterviews heeft Stichting Alexander, in overleg met de gemeente, drie hoofdthema's vastgesteld en uitgewerkt in gespreksleidraden:

- Een plek waar je naartoe kan met vragen/problemen rondom opgroeien en gezondheid
- Inspraak en je mening geven aan de gemeente
- Toekomst: het zoeken naar een baan en solliciteren

Voor deze hoofdthema's zijn in mei en juni 2018 vier panelgesprekken georganiseerd, in samenwerking met JongWoerden, MBO Rijnland, Futura College en een apart groepje jongeren. In ieder panel kwam meer dan één hoofdthema aan bod.

2.2.3 Jeugdconferentie

Een jeugdconferentie is een interactief evenement voor jeugdigen, jeugdprofessionals en ambtenaren en bestuurders van een gemeente. Deze methode biedt ruimte voor kennismaking, uitwisseling en het gezamenlijk invullen van een toekomstagenda voor de leefomgeving en de vormgeving van jeugdparticipatie.

De jeugdconferentie in Woerden is door te weinig animo van jongeren niet doorgegaan.

2.3 Werving en respons

Voorafgaand aan het onderzoek hebben de gemeente Woerden en de onderzoekers eerst jeugdprofessionals, schooldirecties en diverse organisaties geïnformeerd over het onderzoek. Vervolgens is met hen in kaart gebracht op welke locaties en met welke doelgroepen in de gemeente straatinterviews en panelinterviews gehouden konden worden. Verschillende organisaties voor jongerenwerk en een aantal scholen hebben een actieve rol genomen in de werving en het motiveren van jongeren om aan straat- en panelinterviews deel te nemen. Zij hebben tevens ruimte beschikbaar gesteld voor de panelsgesprekken en de onderzoekers geïnformeerd over activiteiten of locaties waar onderzoekers jongeren konden raadplegen.

Op deze wijze zijn uiteindelijk in totaal 101 jongeren, 54 jongens en 47 meisjes, in de leeftijd van 12 tot en met 23 jaar, geïnterviewd. In onderstaande tabel is het aantal respondenten per onderzoeksmethode weergegeven, gespecificeerd naar geslacht en leeftijdscategorie.

Tabel 1
Respondenten

Methode	Aantal	Geslacht		Leeftijdscategorie			Woonkern				
		meiden	jongens	12-15	16-18	19-23	Woerden	Kamerik	Zegveld	Harmelen	Aanders
Straatinterviews	74	31	43	44	22	8	52	7	3	4	8
Panelgesprekken	27	16	11	14	12	1	23	0	1	3	0
Totaal	101	47	54	58	34	9	75	7	4	7	8

3 Jongeren aan het woord

3.1 Algemene indruk gemeente Woerden

Jongeren in alle leeftijdsgroepen waarderen de gemeente Woerden als een goede plek om op te groeien. Zij vinden het een fijne, rustige gemeente, maar niet té rustig. Daarnaast vinden zij de centrale ligging - t.o.v. bijvoorbeeld Utrecht en Amsterdam - prettig.

De volgende thema's zijn genoemd als belangrijk in relatie tot het opgroeien: onderwijs, sporten, werkgelegenheid, dingen om te doen/activiteiten, leefomgeving, veiligheid, vriendschappen, stress/druk onder jongeren.

3.2 Vrije tijd en talentontwikkeling

Sport en hobby

Veel jongeren zijn lid van een sportvereniging. Een kleiner deel van de jongeren sport ook, maar niet in verenigings- of clubverband. Vrijwel allemaal oefenen zij hun sport uit in de gemeente Woerden. En enkeling daarbuiten, maar dat had dan niet te maken met het ontbreken van de mogelijkheid binnen de gemeente (maar bijv. niveau van de vereniging). Daarnaast hebben jongeren ook hobby's als: toneel spelen, tekenen, muziek maken (gitaar, viool, keyboard, trom), mariolette spelen, Netflixen, naar de Sleutelclub en met vrienden afspreken.

Een deel van de jongeren doet ook aan vrijwilligerswerk – al benoemen zij dat in de meeste gevallen niet zo. Zij geven bijvoorbeeld huiswerkbegeleiding aan basisschoolleerlingen bij Dunya, zetten zich in binnen het jongerenwerk, zitten bij de jeugdbrandweer en/of zijn actief binnen hun sportclub. Door het gesprek over hobby's aan te gaan, werden verschillende jongeren er weer aan herinnert dat ze hier weer meer tijd in wilden steken.

'Toen ik ging zoeken naar een nieuwe sport, kwam ik er achter dat er gewoon een website is in Woerden waar alle sporten en verenigingen op staan. Super handig! Dat had ik wel eerder willen weten..' – Meisje, 17 jaar

Georganiseerde activiteiten

Vooral jongeren die we benaderd hebben via Streetconerwork en Buurtwerk geven aan wel eens mee te doen aan georganiseerde activiteiten. Andere jongeren noemen de speechwedstrijd, kermis en Woerdense Vakantieweek als activiteiten. Jongeren zouden het wél leuk vinden als er meer activiteiten georganiseerd zouden worden in de gemeente Woerden, maar kunnen moeilijk aangeven waar zij behoefte aan hebben. Zij zijn ook bereid zelf een bijdrage te leveren, als dat betekent dat een activiteit door kan gaan. Zij geven aan

dat het belangrijk is dat er dan een 'volwassen' trekker is, omdat jongeren het niet snel zien gebeuren dat dit vanuit jongeren zelf zal komen. Een tweetal jongens vertelt door Buurtwerk te worden opgeleid als Citytrainer. In negen weken word je dan opgeleid om zelf activiteiten en evenementen op het gebied van sport of cultuur te leren organiseren.

Vrienden ontmoeten

Vrienden ontmoeten is volgens jongeren een belangrijk deel van hun leven. Zij vinden het daarom jammer dat er weinig plekken zijn waar zij met vrienden kunnen afspreken. In de buitenruimte ervaren jongeren dat zij snel weggestuurd worden, in verband met overlast. De jongeren zijn bekend met de JOP's, maar daar hangt een negatieve associatie omheen ('daar komen drugsjongeren', 'daar gooien ze met vuurwerk', 'daar komen mensen om te drinken', 'die zijn in een woonwijk, dus je veroorzaakt altijd overlast'). Het liefst worden zij gewezen (een aantal wil daar ook over meedenken) op plekken waar zij zonder overlast te veroorzaken en/of weggestuurd te worden kunnen afspreken met vrienden. Jongeren stellen voor dat er een jeugdthunk wordt gerealiseerd, waar jongeren in en uit kunnen lopen en waar zij zich veilig voelen.

Wat betreft uitgaansgelegenheden is er volgens de jongeren weinig keuze. Vooral jongeren onder de 18 jaar (en die dus nog geen alcohol mogen drinken), hebben behoefte aan een ontmoetingsplek in het weekend.

Aanbevelingen door jongeren voor de gemeente:

- Organiseer samen met jongeren meer activiteiten voor jongeren.
- Creeër meer (buiten) plekken voor jongeren waar ze niet 'snel' worden weggestuurd en waar ze anderen niet tot last zijn.
- Creeër meer uitgaansgelegenheden voor jongeren onder de 18 jaar.

3.3 De sfeer in de buurt & thuis

Sfeer in de buurt

De sfeer in de gemeente Woerden wordt verschillend geïnterpreteerd door jongeren. De overkoepelende indruk is dat jongeren de gemeente als prettig en veilig ervaren, maar dat er wel regelmatig ruzie is en/of gevochten wordt. Specifieke plaatsen die worden genoemd in het kader van ruzies zijn de Catterbroekenplas en de Staatsliedenbuurt. Daarnaast worden er verschillende middelbare scholen genoemd (de jongeren die dat zeggen zitten dan zelf op een andere school). Een keer wordt specifiek 'een meisje' genoemd als aanleiding tot ruzie, daarnaast wordt ook genoemd dat jongeren van verschillende scholen en/of buurten niet goed met elkaar omgaan.

Niet-Nederlandse jongeren tussen de 19 en 23 jaar ervaren problemen met de politie. Ze merken dat de politie snel langskomt wanneer ze ergens buiten hangen. Ze ervaren dat ze beoordeeld worden op hun huidskleur en dat ze over één kam geschoren worden. Onder deze doelgroep is het vertrouwen in de politie dan ook laag. Jongeren zien een oplossing in meer diversiteit binnen de Woerdense politie en zorgen voor meer wederzijds begrip. Zij hebben het in de eerste plaats over wederzijds begrip tussen politie en jongeren en in mindere mate onderling.

"Er was laatst een nieuwe agent -volgens mij Turks - en ik heb een keer met hem gesproken. Ik was direct blij. Hij reageerde gewoon normaal op ons, en je weet dat hij van binnen begrijpt wat wij als jongeren meemaken. Dat maakt het makkelijker." - Jongen, 22 jaar

Sfeer thuis

De thuissituatie van jongeren hebben we niet met iedereen even goed kunnen bespreken. Vrijwel alle jongeren waar het onderwerp mee besproken is, omschrijven hun thuissituatie positief. Hoewel ze niet alles met hun ouders willen en kunnen bespreken, vinden ze dat niet erg. Het wordt meestal afgedaan als iets wat bij de leeftijd hoort.

Met name de wat jongere jongeren (16-) praten met hun ouders over geld. Het gaat dan met name over omgaan met geld, het belang van sparen, etc.

"Ik weet wat er op mijn bankpas staat, maar mijn ouders letten goed op wat er van af gaat. Dat is wel fijn, want anders ga ik te veel geld uitgeven. Met een bankpas gaat veel geld uitgeven echt makkelijker dan met geld. Ik ben wel een keer de fout in gegaan, toen heb ik te veel geld uitgegeven." – Jongen, 13 jaar

Aanbevelingen door jongeren voor de gemeente:

- Zorg voor meer diversiteit bij de Woerdense politie.
- Creeër een situatie waarin wederzijds begrip is tussen jongeren en politie.

3.4 Onderwijs en toekomst

Onderwijs

Vrijwel alle jongeren die wij gesproken hebben, zaten op school en/of volgen een opleiding. Een enkeling was al klaar met studeren of had een tussenjaar. Over het algemeen werd 'het naar school gaan' als positief beoordeeld, ze vinden het leuk en zien het ook als iets belangrijks.

Een aantal jonge meiden vertelt dat ze de overgang van de basisschool naar de middelbare school best pittig vonden. Ze zouden daar graag beter op voorbereid worden, bijvoorbeeld door voorlichting te geven over wat je allemaal staat te wachten en 'hoe je je moet gedragen'.

Sommige jongeren zouden ook graag meer begeleiding en voorlichting willen krijgen bij het kiezen van een studierichting. Een aantal jongeren van het MBO Rijnland vertellen dat zij al in de 2^e klas een richting moesten kiezen. Een aantal van hen geeft ook expliciet aan dat dat heeft gezorgd voor stress, omdat er door docenten erg werd gehamerd op hoe belangrijk en bepalend het voor je toekomst is. Jongeren denken dat het kan helpen om hen te laten zien welke keuzes je allemaal kunt maken met je niveau.

Druk en stress is meerdere keren naar voren gekomen in gesprek over school. Jongeren ervaren relatief veel stress door alle opdrachten, toetsen, verantwoordelijkheden op school (vaak in combinatie met sportactiviteiten in de avond). Er zou daarom volgens hen ook meer aandacht moeten komen voor mentale gezondheid op school (stress, druk, etc).

Jongeren zijn over het algemeen goed op de hoogte van naar wie ze toe kunnen als zij meer ondersteuning/hulp nodig hebben op school. Zij noemen: de docent, de decaan, de studiebegeleider, Dunya (voor huiswerkbegeleiding) of andere bijles-instanties.

Werk en stage

Werk

Logischerwijs hebben de wat oudere jongeren meer ervaring met het zoeken van werk dan de jongere jongeren. Jonge jongeren geven aan vooral bijbanen te hebben, zoals: krantenwijk, oppassen of ouders helpen met klusjes. Oudere jongeren (15+) geven aan vooral in de supermarkt/winkel te werken, in een restaurant, in de bezorging of bijles te geven. Een meisje (17 jaar) geeft aan samen met een familielid een eigen bedrijfje in telefoonreparaties te hebben. Opvallend is het verschil in ervaring van Nederlandse jongeren en niet-Nederlandse jongeren. Niet-Nederlandse jongeren ervaren meer moeite met het vinden van een (bij)baan. Daarmee verschilt ook hun perspectief op de beschikbaarheid van banen. Nederlandse jongeren zijn daarin een stuk positiever.

Maatschappelijke stage

Het vinden van een maatschappelijke stage gaat volgens jongeren van onder andere het Minkema College erg gemakkelijk. Er is veel keuze in de gemeente Woerden en jongeren vinden het relevant: *"Je leert mensen kennen, je doet andere dingen en je krijgt meer respect voor vrijwilligers"*.

Stage

Verschillende jongeren, met name jongeren die op het praktijkonderwijs zitten en niet-Nederlandse jongeren, geven aan dat zij moeite hebben met het vinden van een stage. Niet-

Nederlandse jongeren hebben het idee dat net als bij banen er minder stage plekken beschikbaar zijn dan Nederlandse jongeren ervaren. Enerzijds vertellen zij dat het aanbod in Woerden niet groot is en dat je in Utrecht meer kans hebt op een stage, anderszijds vertellen zij ook meer moeite te hebben met uitgenodigd worden voor een gesprek. Het gaat hier om zowel jongeren op het MBO als op het HBO.

“Ik wil ook wel een keer bij de ING stage lopen. Mijn stages waren nu vooral bij bedrijven met eigenaren van allochtone afkomst.” – jongere

Jongeren van het praktijkonderwijs geven andere redenen: a) ze hebben onvoldoende handvaten/vaardigheden voor het vinden van een stage, b) bedrijven zijn niet gewend om met stagiair(e)s te werken en c) hun niveau zou te laag gevonden worden door werkgevers. Vanuit school ontvangen zij – naar eigen zeggen – minimaal begeleiding, het zijn vooral hun ouders die hen ondersteunen bij het zoeken van een stageplek en schrijven van een brief.

“Nou, toen ik bij [bedrijf] had gevraagd of daar stage kon lopen, zeiden ze dat ze liever iemand hadden met vmbo/havo-niveau. Ja, dat heb ik niet...” – Jongere, 14 jaar

Involed van school op vinden stage & werk

Ook qua werk blijkt er op verschillende scholen (VO/PO/MBO) weinig aandacht voor het zoeken van een baan en solliciteren. De meeste jongeren weten niet goed hoe ze het beste een baan kunnen zoeken. Met jongeren van het PO en MBO zijn we hierover dieper in gesprek geweest. Zij willen graag meer ondersteuning, bijvoorbeeld door de verschillende stappen van werk zoeken te bespreken, het leren schrijven van een motivatiebrief en het opstellen van een CV, etc. Vrijwel geen van de jongeren weet dat er in de gemeente Woerden organisaties zijn die zich daarmee bezighouden. FermWerk is bij veel jongeren dan ook niet bekend, ondanks dat er posters hangen op bijvoorbeeld het MBO Rijnland. De jongeren die wél bekend zijn met de organisaties hebben er verkeerde associaties bij, waardoor zij daar als jongere niet naartoe zouden gaan. Jongeren geven ook aan dat een poster niet de juiste manier is om jongeren te bereiken. Liever zien ze reclames op sociale media. Als voorbeeld van een goede reclame die aansluit bij wat werkt voor jongeren, noemen ze die van Young Capital.

“Die van Young Capital onthouden we tenmiste! De muziek is vet, de beelden zijn vet. Je wilt er gewoon naar kijken en luisteren. Dat heb je niet bij een saaie poster of saaie reclame.” – Meisje, 17 jaar

Aanbevelingen door jongeren voor de gemeente:

- Geef meer voorlichting en/of ondersteuning bij de overgang van basisschool naar middelbare school.
- Geef meer voorlichting en/of ondersteuning bij het kiezen van een studierichting (specifiek MBO).
- Heb meer aandacht voor mentale stress op scholen.
- Zorg voor meer/betere ondersteuning bij het zoeken naar een stage en een baan.
- Laat promotie en werving voor voorzieningen niet via posters verlopen, maar via sociale media.

3.5 Gezondheid en hulp bij vragen en problemen

Gezondheid

Over het algemeen geven jongeren aan dat zij gezondheid belangrijk vinden. Echter, zeggen zij er in hun dagelijks leven weinig mee bezig te zijn. Er wordt 'een beetje' opgelet dat er niet teveel slecht eten wordt gegeten en dat er genoeg bewogen wordt. Jongeren sporten vooral omdat het leuk is, niet per se omdat het gezond is.

Een aantal jongeren geeft aan dat er in de kantine op school aandacht is voor gezond(er) eten, maar dat de meeste jongeren alsnog naar de supermarkt om de hoek gaan om snacks te kopen.

Als jongeren vragen/problemen rondom hun gezondheid (zowel fysiek als mentaal) hebben, dan zouden zij gaan naar: a) vrienden, b) ouders, c) broers/zussen, d) een docent die ze vertrouwen of zorgteam op school, e) de huisarts, ziekenhuis, psycholoog of f) de GGD. Ook worden de jongerenwerkers van Streetcornerwork een aantal keer genoemd als personen waar jongeren terecht kunnen met vragen. Jongeren geven aan dat school een goede plek is om naar toe te gaan voor kleine problemen en dat naar de huisarts gaan wel een grote stap zou zijn en specifiek is voor 'grotere problemen'. Jongeren van het Minkema College zijn tevreden over de mogelijkheden bij het zorgteam op school (flyers met verschillende thema's en veel verschillende mensen om mee te praten).

Een aantal niet-Nederlandse jongeren geeft aan dat ze niet snel iets van een Nederlandse hulpverlener zouden aannemen: *"Die hebben geen idee wat we meemaken, wat er allemaal écht leeft. Dat speelt echt mee.."* – Jongen, 18 jaar

WoerdenWijzer of het CJG is geen enkele keer uit de jongeren zelf ter sprake gebracht. Veel jongeren zijn wel bekend met het begrip WoerdenWijzer, maar hebben geen idee wat het is en waarmee zij daar terecht kunnen. Ze vinden het wel belangrijk dat jongeren hier van op de

hoogte zijn. Tips die genoemd worden om WoerdenWijzer bekender te maken onder jongeren:

- Informeer jongeren op scholen door erover te vertellen en hen te e-mailen. Of door folders actief uit te delen op de markt.
- Maak spotjes/posts voor op sociale media. Jongeren adviseren dit op Instagram te doen en niet Facebook.
- Zorg ervoor dat de spotjes/posts die je maakt wel aansluiten op de leefwereld van jongeren (daar schort het nu vaak aan volgens de jongeren): zoek thema's die jongeren aanspreken, zet er goede muziek onder, laat er jonge mensen in voorkomen, gebruik woorden die jongeren ook zouden gebruiken, etc. Posters worden door weinig jongeren gelezen.
- Betrek jongeren bij het ontwikkelen van promotiemateriaal.

Qua plek zouden jongeren graag willen dat je direct binnen kan lopen en je vraag kan stellen. Het werkt drempelverhogend als je eerst moet bellen of mailen voor een afspraak. Een veilige plek waar jongeren gewoon kunnen praten, maar ook met een TV en PlayStation voor als ze even willen relaxen.

“Een soort jeugdthunk waar je gewoon naar toe kan gaan en waar andere jongeren naar toe komen. Als je er vaak genoeg komt, dan zal je misschien wel mensen gaan vertrouwen om tegen te praten..” – Meisje, 16 jaar

Schulden

Weinig jongeren geven aan ooit te maken te hebben gehad met schulden, een enkeling heeft er in zijn omgeving mee te maken gehad. Wel geven enkele jongeren aan wel eens (kleine) bedragen te hebben geleend bij ouders of vrienden. Het afbetalen hebben zij dan onderling geregeld en heeft niet voor problemen gezorgd.

Het feit dat weinig jongeren direct ervaring hadden met schulden, maakte het gesprek hierover lastig. Jongeren konden bijvoorbeeld geen organisaties noemen waar zij naar toe zouden gaan in geval van schulden, of welke stappen zij zouden ondernemen.

Een groepje jongeren geeft tijdens een panelgesprek aan dat zij denken dat jongeren vooral op zoek gaan naar informatie over schulden wanneer zij hulp nodig hebben. En dat je daarom moet zorgen dat de informatie op internet en de zoek-resultaten op Google heel duidelijk is. Jongeren vooraf informeren over schuldenproblematiek heeft volgens sommige jongeren weinig zin. Anderen denken dat voorlichting op de basisschool en middelbare school wel kan helpen, net als een filmpje laten maken met iemand die het zelf heeft meegemaakt (maakt meer impact) of jongeren zelf praktisch aan de slag laten gaan met geldopdrachten.

Aanbevelingen door jongeren voor de gemeente:

- Zorg ervoor dat WoerdenWijzer en het CJG bekender worden onder jongeren.
- Zorg voor culturele diversiteit onder hulpverleners.
- Creeër een plek waar jongeren gemakkelijk naar toe kunnen voor vragen en problemen.
- Informatie over schulden moet makkelijk vindbaar zijn voor jongeren die daar naar op zoek zijn.
- Geef voorlichting op basis- en middelbare scholen over het voorkomen van schulden.

3.6 Participeren & inspraak

De gemeente is voor veel jongeren de grote onbekende waar het gaat om het jeugdbeleid en de mogelijkheden voor effectieve inspraak en participatie van jongeren. Veel jongeren weten eigenlijk niet goed wat de gemeente allemaal doet en besluit op onderwerpen en gebieden die voor jongeren belangrijk zijn, noch welke mogelijkheden er nu zijn om daarover mee te denken en mee te praten. Jongeren zouden het fijn vinden als de gemeente bijvoorbeeld naar scholen komt om daar jongeren actief te informeren over wat de gemeente is en waar zij allemaal over beslist. Een ander idee is om een gemeente-website speciaal voor jongeren te maken, met daarin in begrijpelijke taal: uitleg over de gemeente, actuele zaken en een overzicht van mogelijkheden hoe je je mening kan geven.

Hoewel vrijwel alle jongeren aangeven het belangrijk te vinden dat jongeren hun mening kunnen geven over dingen die voor hen belangrijk zijn, hebben weinig jongeren ooit hun mening aan de gemeente gegeven. Velen van hen hebben de verwachting dat hun mening er toch niet toe doet, dat zij niet serieus genomen zullen worden, dat er niet geluisterd wordt en dat ze 'toch een nummertje zijn'. Deze overtuigingen belemmeren jongeren om de gemeente te benaderen als zij ergens mee zitten en/of als zij een idee hebben voor de gemeente. Een aantal jongeren geeft ook aan 'dat alles wel prima gaat in Woerden' en dat ze daarom minder behoefte hebben om hun mening te geven.

Jongeren noemen de inrichting van hun buurt, plekken om elkaar buiten te ontmoeten, activiteiten, sport en het welzijn van jongeren als algemene onderwerpen waarover zij hun mening willen geven of over willen meepraten. Over de manier waarop inspraak van jongeren kan worden georganiseerd, geven jongeren verschillende ideeën en tips.

- Stel vragen aan jongeren via een digitale enquête, een schriftelijke enquête in de klas, social media (bij voorkeur Instagram of Snapchat, niet Facebook), straatinterviews en groepsgesprekken. Let hierbij op dat het in begrijpelijk taal wordt aangeboden.

- Laat de burgemeester of een ambtenaar op school langskomen om een gesprek te voeren over wat jongeren vinden van een bepaald onderwerp.
- Laat jongeren andere jongeren bevragen. 'Met een andere jongere kan je sneller *levelen* en wil je sneller je mening geven.'

Volgens jongeren moet de gemeente jongeren actief benaderen en vragen. Hierbij moet niet alleen aandacht zijn voor het onderwerp, maar ook voor de houding waarmee volwassenen met jongeren in gesprek gaan: respecteer ons, probeer ons te begrijpen, en neem ons serieus.

Jongeren gaven nog een aantal aandachtspunten mee waar de gemeente op moet letten bij het bevragen van jongeren:

- Zorg dat je een brede groep jongeren spreekt, focus niet op bijv. alleen een jongerenraad. Veel jongeren staan alleen achter het idee van een jongerenraad, mits zij actief andere jongeren bevragen en echt het collectief vertegenwoordigen.
- Houd rekening met een verschil in antwoorden tussen Nederlandse en Marokkaanse jongeren. Zij geven aan dat beide groepen een andere levensstijl hebben en je ze daarom moeilijk met elkaar kan vergelijken.
- Zorg voor een goede terugkoppeling. Dat laat jongeren zien dat zij serieus genomen worden en stimuleert dat ze later nog eens hun mening willen geven.

Aanbevelingen door jongeren voor de gemeente:

- Maak gemeente, jeugdbeleid en beleidsmakers zichtbaar voor jongeren.
- Benader jongeren actief en op flexibele wijze.
- Betrek een gevarieerde groep jongeren.
- Heb aandacht voor de houding waarmee volwassenen met jongeren in gesprek gaan: 'Respecteer ons, probeer ons te begrijpen, en neem ons serieus'.
- Zorg voor een goede terugkoppeling.

4 Slotbeschouwing

Met het kwalitatieve onderzoek onder jongeren in gemeente Woerden hebben we beoogd om meer te weten te komen over wat het betekent voor jongeren om op te groeien in Woerden en wat zij nodig hebben om zich optimaal te ontwikkelen en te participeren in hun eigen omgeving.

Uit het onderzoek komt naar voren dat jongeren uit alle leeftijdscategorieën de gemeente Woerden een prettige plek vinden om op te groeien, te leven en naar school te gaan. Jongeren zijn actief in hun vrije tijd op allerlei gebieden. Veel jongeren sporten, zijn lid van verenigingen en clubs, hebben werk of bijbaantjes, of zetten zich vrijwillig in voor hun buurt, op school, in (sport)verenigingen, of in het lokale jongerenwerk.

Jongeren blijken dus positief en actief in hun leven te staan, met allerlei mogelijkheden die ze benutten. Er zijn echter ook een aantal leefgebieden die nog aandacht vragen, en waar jongeren meer mogelijkheden en ondersteuning wensen. Deze zijn hieronder beschreven.

4.1 Een arbeids- en stagemarkt die voor iedereen toegankelijk is

Jongeren ervaren verschillende belemmeringen bij hun toegang tot werk en stages. Jongeren met een niet-Nederlandse achtergrond hebben moeite met het vinden van een baan en/of stage in Woerden. Dit is opvallend, omdat Nederlandse jongeren deze problemen niet (of minder) ondervinden. Jongeren verklaren dit als gevolg van racisme en stereotypingen die het voor hen moeilijk maken een baan of stage te vinden. Dit roept de vraag op wat de gemeente, samen met andere partners, kan doen om de arbeids- en stagemarkt toegankelijk te maken voor jongeren, en specifiek voor jongeren die zich hiervan buitengesloten voelen. Daarnaast zijn er jongeren die hulp van anderen nodig hebben bij keuzes en vaardigheden voor opleiding en werk. Ze hebben ondersteuning en begeleiding nodig voor: de overgang naar de middelbare school, het kiezen van een studierichting, het vinden van een stage en (bij)baan en de stappen die nodig zijn om een baan/stage te krijgen. 'Wat is een goed CV?' en 'Hoe bereid je een sollicitatiegesprek voor?' zijn twee vragen die jongeren graag beantwoord zien.

4.2 Een plek om elkaar te ontmoeten

Voor veel van de jongeren is hun sociale leven erg belangrijk, en zij hechten er waarde aan om ook buiten de vaste structuren van school, vereniging of club, en uitgaansgelegenheden elkaar buiten te kunnen ontmoeten. Hierbij is het elkaar ontmoeten, elkaar zien en elkaar spreken zelf het doel. Het knelpunt dat jongeren ervaren is dat er niet genoeg geschikte plekken zijn

waar ze dit kunnen doen, zonder door omwonenden als overlastgevend ervaren te worden en/of door politie of straatcoach weggestuurd te worden. Het aanwijzen van plekken in de buitenruimte waar ze elkaar kunnen ontmoeten zonder weggestuurd te worden, is een grote wens onder jongeren.

4.3 Maak gemeente, jeugdbeleid en beleidsmakers zichtbaar voor jongeren

De gemeente is voor veel jongeren de grote onbekende waar het gaat om het jeugdbeleid en de mogelijkheden voor effectieve inspraak en participatie van jongeren. Veel jongeren weten eigenlijk niet goed wat de gemeente allemaal doet en besluit op onderwerpen en gebieden die voor jongeren belangrijk zijn, noch welke mogelijkheden er nu zijn om daarover mee te denken en mee te praten. Jongeren lijken weinig belangstelling te hebben voor gemeentelijke politiek en beleidsprocessen, mogelijk omdat deze onbekend en onbegrijpelijk voor ze zijn of omdat jongeren niet zien hoe die van invloed zijn op hun leven. Wel tonen ze belangstelling voor diverse maatschappelijke thema's, zowel dichtbij huis als verder weg, en vinden ze het belangrijk dat ze in hun omgeving hun mening kunnen geven en mee kunnen praten over (jeugd)beleid. Deze belangstelling biedt mogelijkheden om jongeren wel te betrekken bij jeugdbeleid en de uitvoering van dit beleid (zie 4.4.).

4.4 Benader jongeren actief en ga op flexibele wijze met hen in gesprek

Jongeren hebben in dit onderzoek verschillende ideeën aangedragen om de gemeente en het jeugdbeleid zichtbaar en toegankelijk te maken voor jongeren, en in actieve dialoog met jongeren te gaan. Voorbeelden hiervan zijn: korte interviews, panel/groepsgesprekken, brainstormsessies en/of een digitale uitvraag. Over het idee van een jongerenraad of jongerenambassadeur zijn jongeren kritisch, omdat zij bang zijn dat zo'n groep niet een collectief kan vertegenwoordigen en dat de interesse daarin minimaal is. Daarom valt aan te raden om in kleinere, meer decentrale vormen de mening van jongeren uit te vragen.

Jongeren hebben een goed idee hoe verdere communicatie met hen eruit moet zien: via sociale media (Instagram of Snapchat), forums/polls, langskomen op scholen of bijeenkomsten organiseren. Kortom: wil je jongeren bereiken, sluit dan daadwerkelijk aan op de leefwereld van jongeren. Concreet betekent dit, ten eerste: sluit aan bij de belangstelling van jongeren in een taal die herkenbaar is voor jongeren. Ten tweede: benut de verschillende vormen voor interactie en communicatie die zij zelf adviseren (zoals reclame via sociale media) om ze te raadplegen, en vervolgens aan hen terug te koppelen wat er is gedaan met hun inbreng.

